

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ

Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю

(м. Харків, 8 квітня 2021 року)

Редакційна колегія:

В.А. Капустник, В.Д. Марковський, В.В. М'ясоєдов, І.В. Лещина, І.В. Завгородній,
А.О. Ніколаєва, І.В. Корнейко, К.В. Волошко, П.Д. Перцев.

- А43 Актуальні проблеми вищої медичної освіти і науки: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Харків, 8 квітня 2021 р.) / ред. кол.: В.А. Капустник, В.Д. Марковський, В.В. М'ясоєдов та ін. – Харків : ХНМУ, 2021. – 205 с.

*Надіслані до Оргкомітету матеріали публікуються без редакторської
коректорської правки, відповідальність за їх зміст несе автор.*

Серед іншого, важливим моментом у освіті студентів є презентація історичних аспектів дисципліни яку вивчаємо. І це очевидно. Адже розуміння історичної динаміки розвитку того чи іншого розділу дозволить легше і, напевно, дещо по-іншому сприймати вивчаємий матеріал.

Пропрацювавши більше 30 років у системі вищої медичної освіти, невітійно відзначити, що питання історії медицини часто втрачається в навчальних програмах. Відсутність навчального часу, специфіка складання навчального плану і, можливо, тому деяка байдужість певної частини викладачів, перетворюють цей розділ дисципліни в найслабшу, а часом і відсутню частку матеріалу, що надається. Сумно констатувати, що імена корифеїв, як і події що з ними пов'язані, часто вислизають з уваги викладача і, природньо, не доходять до студента. Ну що тоді казати про менш відомих наших колег. Адже на справді багато з них досягли у зцілені та медичний науці не менш тих, хто став автором всесвітньо відомих епонімів. Так буває...

Саме тому, виникає обґрунтована необхідність знайомити тих, кому це цікаво, і у першу чергу нашу беззаперечно талановиту і небайдужу молодь з найважливішими історичними подіями, географією та хронологією, що визначили перебіг розвитку області медицини яку вивчаємо. І, звичайно ж, з тими, хто заклав фундамент і продовжує будувати цей дивовижно простий і зрозумілий, і в той же самий час такий складний і таємничий храм, ім'я якого «Дерматовенерологія». Це однаково відноситься і до інших розділів медичної науки. І напевно має сенс ставити під сумнів висловлювання вельмишановного Сергія Петровича Боткіна: «Кто не знает истории медицины, не знает и медицины».

ПОРАДИ ВИКЛАДАЧАМ ЩОДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Коцар О.В., Почерніна М.Г., Селіванов Є.В.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

З кожним роком збільшується кількість інформаційно-комунікаційних технологій, які щодня впроваджуються у сферу освіти. Спостерігається трансформація освіти в більш гнучкий і динамічний процес. Однак, які б позитивні зміни не відбувалися, завжди присутні й недоліки, які необхідно враховувати для якості дистанційного навчання. Викладання повинно відповідати принципам медичної освіти. Сформована в світі ситуація ні в якій мірі не зменшує відповідальності викладачів, навпаки, викладач повинен допомогти студентам зрозуміти, як вони навчаються, виявляти труднощі і поліпшувати результати, налагоджувати взаємодію викладача зі студентами, підібрати ефективні та доступні наукові ресурси. Викладач повинен прагнути до вдосконалення своїх методів викладання, навіть якщо йому здається, що формат навчання вже ідеальний. Необхідно отримувати зворотний зв'язок від студентів, щоб виявити моменти для поліпшення [1]. Онлайн-навчання має виглядати як єдине ціле, являти собою сукупність теоретичних і практичних знань. Автори статті Transformation to learning from a distance наполягають на тому, щоб методичні матеріали по максимуму використовувалися в друкованому вигляді (на папері), і цьому є пояснення. Тактильний аспект (перегортання аркушів), лінійна прогресія (на противагу вертикальній прокрутці), можливість для нотаток і анотування, краще сприйняття надрукованого тексту і менше навантаження на зір – все це покращує запам'ятовування та засвоєння навчальної інформації. Вченими доведено, що робота з роздрукованими робочими зошитами набагато зручніше і ефективніше, ніж на комп'ютері [2].

Викладання представляє емоційний процес встановлення взаємин між викладачем і студентом. Може здатися, що онлайн-навчання вибудовує бар'єр між ними. Власні дослідження показали, що при належному рівні залучення студентів можна досягти достатнього успіху і при онлайн навчанні. При використанні дискусій слід уникати таких питань, на які відповіді можна отримати відразу. Необхідно дати можливість студентам подумати і поділитися своїми думками. На занятті відповідати повинен кожен студент, не дивлячись на швидкість його мислення. Більш того, на відміну від очного навчання, у студентів є можливість дати своїм думкам «дозріти». З цієї причини багато студентів, які є не активними при очному навчанні, можуть себе відмінно показати в самостійних відповідях. Педагогічні керівники наполягають на тому, щоб всі викладачі незалежно від вихідного рівня знань та володіння сучасними технологіями, проходили додаткове навчання в своєму вузі із залученням ІТ-фахівців [3]. Також викладач завжди повинен мати запасний план для проведення занять на випадок технічних неполадок: це можуть бути текстові документи і завдання для самостійної роботи. Слід комбінувати різні форми навчання: візуально-наочні методи, проблемно-орієнтоване навчання, рольові ігри, елементи гейміфікації, щоб студенти не занудьгували на заняттях.

Таким чином, можна зробити висновок, що під час дистанційного навчання є свої недоліки. З огляду на наведені поради для викладачів, можливо, вони поліпшать якість дистанційного навчання. У процесі дистанційного навчання викладачі повинні засвоїти основи для можливості навчати, а студенти для можливості навчатися.

Література

1. Taylor D. Transformation to learning from a distance / D.Taylor, J. Grant, H. Hamdy, L. Grant., et al. // Med Ed Publish. 2020. 9(1): 76.
2. Fawns T. Challenging assumptions about moving online in response to COVID-19, and some practical advice / T. Fawns, D. Jones, G. Aitken // Med Ed Publish. 2020. 9(1): 83.
3. Sandars J. Twelve tips for rapidly migrating to online learning during the COVID-19 pandemic / J. Sandars, R. Correia, M. Dankaabar, et al. Med Ed Publish. 2020. 9(1): 82.

НАУКОВІ РОЗРОБКИ КАФЕДРИ В ОПТИМІЗАЦІЇ КЛІНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ ІНТЕРНІВ-ТЕРАПЕВТІВ

*Кравчун П.Г., Шелест О.М., Ковальова Ю.О.,
Шелест Б.О., Мартовицький Д.В.*

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Постановка проблеми. Головними з основних завдань, які стоять перед кафедрою внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології ім. ак. Л.Т.Малої є підвищення якості підготовки інтернів-терапевтів та здатності до самостійної лікарської діяльності в контексті європейської інтеграції.

Аналіз матеріалів публікацій, на які спираються автори. Публікація матеріалів цієї роботи здійснена на основі навчально-методичних конференцій, збірників наукових праць та матеріалів наукових форумів.

Формулювання мети та постановка завдання. Основне завдання при навчанні в інтернатурі – це набуття знань, професійних навичок та умінь за кваліфікацією лікаря спеціаліста-терапевта за фахом „Внутрішні хвороби”.

На кафедрі розроблені програми по навчанню в інтернатурі в наближенні до праці лікарів-інтернів на базі 27-ї клінічної лікарні з відділеннями терапії з кабінетами гастроентерології, функціональної діагностики, неврології, кардіології, інфарктного відділення з блоком реанімації та інтенсивної терапії, алергологічного відділення з лабораторією по тестуванню алергенів та проведенню алергологічних проб, поліклінічного відділення по обслуговуванню хворих Київського району м. Харкова.

Виклад основного матеріалу. Підготовка лікарів-інтернів за фахом „Внутрішні хвороби» – складний процес, який необхідно безперервно удосконалювати, розвивати і актуалізувати, доводячи його до рівня міжнародних стандартів. Багаторічний досвід навчання (більше 50 років) інтернів-терапевтів на кафедрі госпітальної терапії, а нині кафедри внутрішньої медицини №2, клінічної імунології та алергології ім.ак.Л.Т. Малої свідчить про важливу роль науково-дослідної роботи в оптимізації післядипломної підготовки лікарів-інтернів [1].

Кафедра розміщується на базі 27-ї міської клінічної лікарні, яка має такі відділення: спеціалізоване відділення кардіології, інфарктне відділення з блоком інтенсивної терапії, алергології (міський алергологічний центр), терапевтичне з кабінетом ендоскопії і рентген-кабінетом, а також неврологічним відділенням. Багатопрофільність лікарні розширює можливості виконання науково-дослідної роботи всіма інтернами, що є обов'язковою умовою в навчанні лікарів-інтернів. Кафедра внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології ім. ак. Л.Т. Малої протягом останніх 20 років з дня її реорганізації (2004 рік) бере участь в підготовці лікарів терапевтів, магістрів, кандидатів і докторів медичних наук (зав. каф. д.мед.н., проф., акад. НАН вищої освіти України, Заслужений діяч науки і техніки П.Г. Кравчун). На базі 27-ї міської клінічної лікарні (головний лікар, канд. мед. наук, доц. О.В. Ломакіна) здійснюється післядипломна практика інтернів-терапевтів.

З перших днів навчального року лікар-інтерн під керівництвом колективу викладачів обирає собі тему наукової роботи. Протягом року інтерн-терапевт готує літературний огляд з вибраної теми та підбирає контингент хворих, аналізуючи особливості діагностики, клініки і перебіг захворювання, а також має можливість проведення диференційного діагнозу, враховуючи лабораторні та інструментальні дослідження у хворих, які відібрані з теми.